

PM 2013:195 RII (Dnr 001-1388/2013)

Kommissionens förslag till ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 om transport av avfall samt remiss av Länsstyrelsen i Västra Götalands läns redovisning av regeringsuppdrag ”Gränsöverskridande transporter”

Remiss från Miljödepartementet

Remisstid den 5 december 2013

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”Kommissionens förslag till ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 om transport av avfall samt remiss av Länsstyrelsen i Västra Götalands läns redovisning av regeringsuppdrag ”Gränsöverskridande transporter”” hänvisas till vad som sägs i promemorian.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

I förordningen om transport av avfall, EG-förordning 1013/2006, fastställs krav för transporter av avfall, både inom EU och mellan EU och tredjeländer, för att skydda miljön. All export av farligt avfall till länder utanför OECD och all export av avfall för bortskaffande utanför EU/Efta är förbjuden. Inom EU ska alla transporter av avfall för återvinning vara föremål för fri rörlighet.

Artikel 50 i förordningen innehåller allmänna formuleringar om inspektionskraven vilket medför att det finns stora skillnader mellan medlemsstaterna. Olagliga avfallstransporter är ett allvarligt och vanligt förekommande problem.

Förslaget som kommissionen lämnat innebär att krav ställs på medlemsstaterna att planera inspektioner av avfallstransporter och att den behöriga myndigheten i respektive medlemsstat får rätt att kräva in bevis från misstänkta exportörer av farligt avfall, för att kunna kontrollera om transportererna är lagenliga.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län lämnar i sin redovisning av regeringsuppdraget ”Gränsöverskridande avfallstransporter” förslag på hur den svenska tillsynen av transportererna bör organiseras.

Redovisningen finns att läsa i sin helhet på Länsstyrelsen i Västra Götalands läns hemsida:

<http://www.lansstyrelsen.se/vastragotaland/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2011/2011-64.pdf>

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafik- och renhållningsnämnden.

Stadsledningskontoret anser att det är viktigt att effektiva straffbestämmelser och sanktioner införs för otillåtna avfallstransporter.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att kommissionens uppfattning att olagliga avfallstransporter utgör ett allvarligt problem är korrekt och för att så långt möjligt förhindra sådana transporter krävs en väl fungerande tillsyn i samtliga EU:s medlemsländer.

Trafik- och renhållningsnämnden anser att möjligheter till förbättringar i arbetsmiljön och säkerheten på stadens återvinningscentraler ökar om förslagen går igenom.

Mina synpunkter

Sedan Alliansen tillträdde i Stadshuset år 2006 har miljöarbetet prioriterats högt. Staden välkomnar kommissionens förslag som innebär ökat fokus på att motverka olagliga avfallstransporter. Inte minst är det viktigt att stävja missbruk och olovlig hantering av farligt avfall.

Ett viktigt förslag är att samordna och klargöra hur samarbetet ser ut eftersom många instanser har olika delar av ansvaret. Det är angeläget med tydlighet så att samtliga inblandade vet sin roll och vad de ansvarar för.

När det gäller resurser bör en kommun som utför delegerad tillsyn få tilldelat resurser för destruktionskostnaderna.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

3. Som svar på remissen "Kommissionens förslag till ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 om transport av avfall samt remiss av Länsstyrelsen i Västra Götalands läns redovisning av regeringsuppdrag 'Gränsöverskridande transporter'" hänvisas till vad som sägs i promemorian.
4. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Stockholm den 21 november 2013

ULLA HAMILTON

Bilagor

1. Reservationer m.m.

2. Remissen Kommissionens förslag till ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 om transport av avfall samt remiss av Länsstyrelsen i Västra Götalands läns redovisning av regeringsuppdrag ” Gränsöverskridande transporter”, sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

ÄRENDET

I förordningen om transport av avfall, EG-förordning 1013/2006, fastställs krav för transporter av avfall, både inom EU och mellan EU och tredjeländer, för att skydda miljön. All export av farligt avfall till länder utanför OECD och all export av avfall för bortskaffande utanför EU/Efta är förbjuden. Inom EU ska alla transporter av avfall för återvinning vara föremål för fri rörlighet.

Artikel 50 i förordningen innehåller allmänna formuleringar om inspektionskraven vilket medför att det finns stora skillnader mellan medlemsstaterna. Olagliga avfallstransporter är ett allvarligt och vanligt förekommande problem.

Förslaget som kommissionen lämnat innebär att krav ställs på medlemsstaterna att planera inspektioner av avfallstransporter och att den behöriga myndigheten i respektive medlemsstat får rätt att kräva in bevis från misstänkta exportörer av farligt avfall, för att kunna kontrollera om transportererna är lagenliga.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län lämnar i sin redovisning av regeringsuppdraget ”Gränsöverskridande avfallstransporter” förslag på hur den svenska tillsynen av transportererna bör organiseras.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafik- och renhållningsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 31 oktober 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunens roll inom området gränsöverskridande avfallstransporter inskränker sig till att utgöra operativ tillsynsmyndighet enligt tillsynsförordningen, vilket innebär att kommunen ska bedriva tillsyn bland annat vid hamnar. Kommunen delar dock ansvaret för tillsynen till viss del med länsstyrelsen. Det finns därför ett dubbelt tillsynsansvar både för gränsöverskridande avfallstransporter samt för tillsynen.

Kommunen är även tillsynsmyndighet för vissa anläggningar och objekt. Andra viktiga aktörer är tullverket, polisen, kustbevakningen och åklagarmyndigheten. Stadsledningskontoret stödjer utredningens förslag om att öka samordningen och samarbetet mellan myndigheterna.

Vad gäller stadens återvinningscentraler kan Kommissionens förslag i förlängningen leda till förbättringar i arbetsmiljön och säkerheten på stadens återvinningscentraler så att stölder av avfall minskar.

Stadsledningskontoret vill understryka behovet av att resurser tillställs det kommunala tillsynsansvaret vad gäller ersättning för beslagtaget avfall som måste destrueras. En kommun som utför delegerad tillsyn ska inte behöva stå för destruktionskostnaderna.

Stadsledningskontoret stödjer förslaget att det dubbla ansvaret för tillsyn i hamnar för kommun och länsstyrelse löses genom att ansvaret förs över helt på några få länsstyrelser så att dessa kan utveckla specialkompetens och säkra långvariga resurser för tillsynen.

Stadsledningskontoret anser också att det är viktigt att effektiva straffbestämmelser och sanktioner införs för otillåtna avfallstransporter.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att anse remissen besvarad med vad

som anförts i tjänsteutlåtandet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 oktober 2013 att som svar på remissen överlämna och återropa miljöförvaltningens tjänsteutlåtande

Särskilt uttalande gjordes av Mikael Magnusson m.fl. (S), *bilaga 1*.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 7 oktober 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Miljöförvaltningen delar kommissionens uppfattning att olagliga avfallstransporter utgör ett allvarligt problem. För att så långt möjligt förhindra sådana transporter krävs en väl fungerande tillsyn i samtliga EU:s medlemsländer. *Kommissionens förslag* om krav på planering av tillsynsaktiviteter och möjlighet att kräva in bevis *tillstyrks* därför.

Vad gäller organisationen av tillsynen i Sverige så konstaterar förvaltningen att tillsynsområdet är komplicerat och att många aktörer/myndigheter är inblandade i arbetet. Miljöförvaltningen har deltagit i tillsynsaktiviteter inom området, fr. a. i stadens hamnar. Inblandade har då, förutom förvaltningen, varit läns-styrelsen, Kustbevakningen, gränspoliserna och Tullverket.

En effektiv tillsyn kräver god kompetens, resurser, samarbete med andra myndigheter samt en tillräckligt stor volym tillsyns-aktiviteter/objekt för att upprätthålla och vidareutveckla kompetensen. Förvaltningen bedömer att en reglering som ger färre tillsynsansvariga skulle vara av godo.

Länsstyrelsen i Västra Götaland föreslår att länsstyrelserna i Norrbottens, Gävleborgs, Stockholms, Västra Götalands och Skåne län ges ansvaret för tillsynen av gränsöverskridande avfallstransporter i hamnar och vid gränsövergångar samt för den av Tullverket initierade tillsynen utanför hamnarna. Förutom att man har huvuddelen av de hamnar som hanterar de stora gods-mängderna (container och trailer) i dessa län ansluter denna regionala indelning nära till Tullverkets organisatoriska indelning. Tullverkets organisation för brottsbekämpning utgörs av enheterna Norrland, Stockholm, Göteborg och Malmö. Kopp-lingen till Tullverket anses viktig då alltför många hamnar kräver att godset är klarerat (godkänt av Tullverket) innan det får komma in i hamnområdet. Bedömningen är därför att tillsynen i ökande omfattning kommer att bedrivas utanför hamnområdet, initierat av en anmälan från Tullverket till tillsynsmyndigheten. I den av Tullverket initierade tillsynen utanför hamnar kommer då länsstyrelsen att besöka/inspektera verksamheter där kommunen normalt har tillsynen. I detta sammanhang utgår miljöförvaltningen ifrån att länsstyrelsen underrättar ansvarig kommun om tillsynen. *Förvaltningen tillstyrker att tillsynsansvaret läggs på de föreslagna länsstyrelserna.*

En viktig del i arbetet för att begränsa olagliga avfallstransporter bedrivs ”uppströms”, dvs. på avfallsanläggningar, hos skrothandlare, behandlare av elektronikavfall eller på platser där containerns destination t.ex. till Afrika fylls med begagnat gods. Utredningen föreslår därför att samtliga länsstyrelser behåller tillsynsansvar, enligt avfallstransportförordningen, vad avser de anläggningar där man har tillsynsansvar enligt miljöbalken. Vidare föreslår man att kommunerna, på motsvarande sätt, ska ha tillsynsansvar på sina tillsynsobjekt. Detta innebär t.ex. rätt att kontrollera att kraven på dokumentation och information, enligt artikel 20 i avfallstransportförordningen, efterlevs. Vid överträdelser av bestämmelserna ges kommunerna då också möjlighet att besluta om miljöstraffavgift.

Förvaltningen tillstyrker förslaget då det bedöms som effektivt att en myndighet har det samlade tillsynsansvaret för det enskilda objektet.

Det föreslås vidare att tillsynen över gränsöverskridande avfalls-transporter på väg, järnväg etc. även fortsättningsvis ska utövas av samtliga länsstyrelser. I första hand torde detta avse tillsyn vid omlastningspunkter som t.ex. Årsta kombiterminal. Ett av de viktigaste skälen för denna ordning är att polismyndigheten måste involveras för att stoppa fordon etc.

och att polisens organisatoriska indelning överensstämmer med länen varför förutsättningarna för samverkan ökar. *Miljöförvaltningen har inga synpunkter på detta förslag.* Då olagliga inrikestransporter av avfall kan påträffas i tillsynen över gränsöverskridande avfallstransporter föreslås att länsstyrelserna ges tillsynsansvar även i denna del. Tillsynen utövas idag av kommunerna med stöd av 15 kap miljöbalken. Som förvaltningen förstår det så skulle detta innebära en återgång till det delade tillsynsansvar som gällde innan den nuvarande miljötillsynsförordningen trädde i kraft. I likhet med vad som sagts ovan om den s.k. uppströmstillsynen innebär föreslagen förändring att en myndighet kan fullfölja tillsynen när avvikelser påträffas. Förvaltningens erfarenhet är att överlämning av tillsynsärenden mellan olika myndigheter riskerar att ge tidsspillan såväl som risk för att viktigt underlag/kunskap förloras i överföringen till annan myndighet. *Förvaltningen bedömer att ett delat tillsynsansvar i denna del, dvs. att såväl kommunerna som länsstyrelserna kan utöva tillsyn, fungerar och tillstyrker därför förslaget.*

I utredningen understryks vikten av samverkan mellan de olika inblandade myndigheterna vid tillsyn över avfallstransportförordningen. Miljöförvaltningen vill i detta sammanhang understryka vikten av samverkan med/information till den lokala tillsynsmyndigheten när länsstyrelsen utövar uppströmstillsyn, eller rättare benämnt tillsyn på initiativ av Tullverket, på objekt där kommunen har miljöbalkstillsynen.

Utredningen berör vidare ett antal punkter som befogenheter, resurser m.m. Vad gäller resurser så konstaterar man att särskilda resurser behöver säkerställas för att ersätta myndigheter som tar avfall i beslag eller omhändertar avfall för destruktion. Enligt förvaltningens uppfattning är detta en mycket viktig fråga eftersom det idag är så att risken för att få stå för destruktionkostnader o.dyl. gör att tillsynsmyndigheterna kanske avstår från beslag/omhändertaganden som faktiskt borde göras.

Trafik- och renhållningsnämnden

Trafik- och renhållningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 30 oktober 2013 att som svar på remissen överlämna och återge trafikkontorets tjänsteutlåtande.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 september 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret tillstyrker förslaget till ändringar som lämnats av Kommissionen. Kontoret kan se möjligheter till förbättringar i arbetsmiljön och säkerheten på stadens återvinningscentraler om förslagen går igenom. På återvinningscentralerna är inbrottsskyddet omfattande för att förhindra att avfall försvinner därifrån och i vissa fall troligen tar vägar ut ur landet. En effektivare tillsyn och tillräckliga kontroller i alla medlemsstater kan leda till att problemen med stölder minskar.

Förslagen i redovisningen som Västra Götalands län gjort lämnas utan kommentarer eftersom kontoret inte har någon tillsyn och inte är insatt i organisationen av den.

RESERVATIONER M.M.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Mikael Magnusson m.fl. (S) enligt följande.

Hanteringen av farligt avfall är mycket omfattande och vinsterna av en olaglig hantering kan bli mycket stora.

Förvaltningen bör återkomma till nämnden med en bedömning av om resurserna för tillsyn är tillräckliga.